

Input // output

Pensioenakkoord

Hoewel er verschillen tussen fondsen bestaan, heeft het pensioenakkoord dat werkgevers en werknemers verleden jaar afsloten slechts een beperkt effect op de verschillende generaties die aanspraak op pensioen maken. Het Centraal Planbureau heeft deze effecten in kaart gebracht. Hierbij is geen rekening gehouden met de afspraken in het kader van het Lenteakkoord. De overgang van het oude nominale pensioencontract naar een nieuw reëel pensioencontract levert bij een gemiddeld fonds een licht voordeel op voor de huidige generaties met veel opgebouwde aanspraken. De generatie-effecten van aanpassing van de uitkeringen aan onverwachte veranderingen

in de levensverwachting zijn beperkt. Splitsing van het pensioenfonds, waarbij voor rechten opgebouwd vóór 2014 de regels van het bestaande nominale contract blijven gelden en voor rechten opgebouwd ná 2014 de regels van het nieuwe, reële contract gaan gelden, leidt tot een doorbreking van de intergenerationele risicodeling. Gezien de ongunstige financiële positie van pensioenfondsen op dit moment is fondssplitsing gunstig voor deelnemers aan het begin van hun carrière, maar ongunstig voor ouderen.

CPB (2012) *Generatie-effecten pensioenakkoord*. Den Haag: Centraal Planbureau.

Rekeningvliegen

Het sociaal optimum aan vluchten kan bereikt worden door een congestietarief van luchtvaartmaatschappijen te eisen, wanneer zij een druk vliegveld gebruiken. Dit congestietarief moet dan variëren voor de drukte en tijd van de dag, net als bij rekeningrijden voor auto's. Deze conclusie leiden Silva *et al.* af uit hun theoretisch model. Daarnaast concluderen de auteurs dat het optimale congestietarief niet afneemt bij een hoger marktaandeel van een luchtvaartmaatschappij, een conclusie die haaks staat op eerder onderzoek. Dit impliceert dat de congestietarieven minder negatieve herverdelingseffecten hebben dan eerder verondersteld werd, wat ervoor zorgt dat congestietarieven politiek gezien aantrekkelijker worden. Een bijkomend voordeel van deze congestietarieven is dat de opbrengsten mogelijk het optimale bedrag aan investeringen in nieuwe capaciteit voor het vliegveld volledig dekken.

Silva, H.E., E.T. Verhoef en V.A.C. van den Berg (2012) Airlines' strategic interactions and airport pricing in a dynamic bottleneck model of congestion. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 056.

Uitzendkrachten

Mensen die in Zweden via een uitzendbureau werken verdienen in 2008 gemiddeld 16 tot 18 procent minder dan werknemers die een dienstverband hebben met het bedrijf waar ze werken. Dit concluderen Andersson Joona en Wadensjö op basis van gegevens over uitzendkrachten in Zweden in de periode 1998–2008. In 2001 was het loonverschil nog nagenoeg nihil. Met name voor hoger opgeleide uitzendkrachten is het verschil met werknemers in andere sectoren sterk gestegen. Nader onderzoek moet uitwijzen waarom dit effect precies plaatsvindt.

Andersson Joona, P. en E. Wadensjö (2012) A price for flexibility? The temporary wage gap in Sweden. *IZA Discussion Paper Series*, 6587.

Groeivoorzichten

Nederland zit in de tweede periode van krimp van een dubbele dip. Volgens ramingen van De Nederlandsche Bank voor de periode tot 2014, krimpt de economie dit jaar met 0,6 procent. Vanaf volgend jaar wordt er weer groei verwacht, maar die is slechts bescheiden vanwege de tegenvallende wereldeconomie en binnenlandse bestedingen. De consumptie en de huizenmarkt ontwikkelen zich namelijk ongunstig en het recent gesloten Begrotingsakkoord voor 2013 zorgt voor een vermindering van de groei in de komende twee jaar tussen de 0,3 en 0,5 procentpunt. Het groeicijfer kan echter op korte termijn hoger uitvallen als het consumenten- en producentenvertrouwen fors toeneemt. Door middel van geloofwaardige hervormingen kan de overheid niet alleen op de lange termijn, maar ook op de korte termijn via dit vertrouwen de economische groei doen toenemen.

DNB (2012) *Economische ontwikkelingen en vooruitzichten*. Amsterdam: De Nederlandsche Bank.

Export

In vergelijking met een jaar eerder is de Nederlandse export in april met zes procent gegroeid. Het handelsoverschot steeg in deze maand 0,2 miljard euro ten opzichte van april 2011. In maart bedroeg de exporttoename in vergelijking met een jaar geleden nog drie procent en in februari twee

procent. De stijging in april komt vooral door de toegenomen handel in minerale brandstoffen. Net als in de vorige maanden nam de waarde van de export naar niet-EU-landen veel sterker toe dan de export naar EU-landen.

CBS (2012) *Sterkere groei export*. *Conjunctuurbericht*, 14 juni.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Grenzeloos

Internationalisatie is vooral te verwachten van bedrijven die zich concentreren op zowel het drukken van kosten als productdifferentiatie. Deze conclusie trekken Cesaroni *et al.* uit empirische gegevens betreffende Spaanse farmaceutische bedrijven in de periode 1995–2004. De auteurs benadrukken echter dat een dergelijke hybride strategie niet per se superieur is aan specialisatie. Een hybride strategie werkt namelijk alleen bij bedrijven die de drang naar de huidige exploitatie van beschikbare middelen kunnen weerstaan met het oog op de exploratie van nieuwe domeinen.

Cesaroni, F., M.S. Giarratana en E. Martínez-Ros (2012) *Technological capabilities and cost efficiency as antecedents of foreign market entry. UNU-MERIT Working Paper Series*, 049.

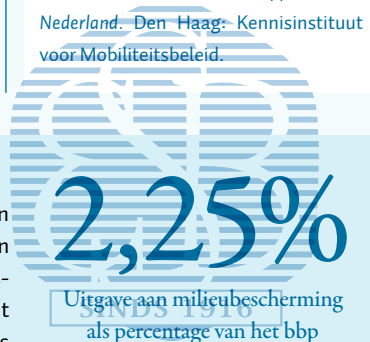
Bankreuzen

Een Europees depositogarantiestelsel zou 55 miljard euro groot moeten zijn om een effectief veiligheidsnet voor cliënten van de 35 grootste Europese banken te kunnen bieden. Dit bedrag kan worden opgehaald door tien jaar lang voor risico gecorrigeerde premies te heffen op deze 35 banken. Dit stellen Schoenmaker en Gros, de bedenkers van dit European Deposit Insurance and Resolution Fund. Wel zal de Europese Bankautoriteit dan krachtig moeten optreden als toezichthouder van de banken en moet het Europese Stabiliteitsmechanisme als laatste strohalm fungeren bij liquiditeitsproblemen. Met deze Europese opzet kan volgens de onderzoekers zowel het grensoverschrijdende bankieren als de financiële stabiliteit worden behouden. De huidige nationale veiligheidsnetten zijn namelijk kwetsbaar door de binnenlandse focus en de afhankelijkheid van nationale politiek.

Schoenmaker D. en D. Gros (2012) *A European Deposit Insurance and Resolution Fund. DSF Policy Paper Series*, 021.

Milieu

In de periode 2002–2009 steeg het totaal van uitgaven aan activiteiten gericht op het voorkomen, verminderen en verwijdering van vervuiling en andere milieubelasting in de 27 EU-landen tot 260 miljard euro. Dit komt overeen met 2,25 procent van het bruto binnenlands

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Risicomodellen

Het aggregeren van krediet- en marktrisico binnen een portfolio kan de *value-at-risk* met 3 tot 47 procent reduceren. Deze spreiding is zo groot omdat de modelkeuze voor het verband tussen beide risico's impact heeft op de totale risicoschatting, voornamelijk bij hoge betrouwbaarheidsintervallen. De reden hiervoor is dat de belangrijkste verschillen tussen risicomodellen in de staart van de verdelingen tot uitdrukking komen. Dit concluderen Lucas en Verhoef aan de hand van hun theoretische analyse van de meest gebruikte Logit-, Probit- en Poisson-modellen, gecombineerd met empirische data uit de Verenigde Staten.

Lucas, A. en B. Verhoef (2012) *Aggregating credit and market risk: the impact of model specification. Tinbergen Institute Discussion Paper*, 057.

Containers

Visser *et al.* onderzoeken de overslagcapaciteit van containerterminals in Nederland. Daarvoor vergelijken ze de vraag naar containeroverslag met de capaciteit, zowel voor de huidige situatie als voor in de toekomst. Op dit moment is er in enkele regio's geen terminal, maar als de huidige plannen voor uitbreidingen worden uitgevoerd beschikt Nederland over een landelijk dekkend terminalnetwerk. In 2030 ontstaan er bij sterke economische groei enkele knelpunten. Als deze groei gepaard gaat met een verschuiving van containervervoer van de weg naar vervoer per binnenvaart of spoor, is er vrijwel overal in Nederland capaciteitsgebrek.

Visser, J., J. Francke en H. Gordijn (2012) *Multimodale achterlandknooppunten in Nederland. Den Haag: Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid.*

Internet

Het gebruik van internet heeft geen directe invloed op economische groei van een land, maar beïnvloedt deze wel indirect via een positief effect op internationale handel. Dit concludeert Meijers op basis van een tweestappenanalyse van gegevens over 162 landen in de periode 1990–2008. In de eerste stap analyseert hij het effect van internetgebruik op economische groei middels een standaard-groei-model. Bij een voldoende gedetailleerd model blijkt dit effect niet te bestaan. In de tweede stap analyseert hij middels een Granger-causaliteitsanalyse het verband tussen internetgebruik en internationale handel. Hieruit blijkt dat internetgebruik een groter effect heeft op de totstandkoming van internationale handel dan vice versa.

Meijers, H. (2012) *Does the internet generate economic growth, international trade, or both? UNU-MERIT Working Paper Series*, 050.

Substituten

De recente financiële crisis toont aan dat monetaire stabiliteit, ofwel een stabiele en lage inflatie, niet per se leidt tot financiële stabiliteit. In veel landen zijn recentelijk maatregelen genomen om de financiële stabiliteit te vergroten, met name door het aanscherpen van kapitaalvereisten aan financiële instellingen. Cecchetti en Kohler tonen aan dat monetair beleid en kapitaaleisen complementair aan elkaar zijn en gezamenlijk kunnen worden ingezet om de financiële stabiliteit te verhogen. Dit vereist wel dat er binnen het institutionele kader waarin de beide soorten beleid worden vormgegeven afstemming mogelijk is. Volledig onafhankelijke instituten voor beide vormen van beleid zijn dan ook niet optimaal.

Cecchetti, S.G. en M. Kohler (2012) *When capital adequacy and interest rate policy are substitutes (and when they are not). BIS Working Papers*, 279.

product. De uitgave aan milieubehoud door de publieke sector nam in deze periode toe met 27 procent.

Szirony, A. en A. Steurer (2012) *EU-27 environmental protection expenditure increased to 2.25% of GDP in 2009. Eurostat Statistics in Focus*, 23.